

ספר
נתיבות השלום

והוא

חבור כולל

חמשת חומשי תורה

עם

תרגום אשכנזי וכאור

מאת

החכם המפורסם מוהר"ר

משה מדעסויה

כפי אשר נדפס בברלין החקמ"נ אין נוסף ואין נגרע

צווייטע אויפלאגע מיט ארטאגראפישען

פערבעסרונגען

בסוארנט פֿאן דען הערניסגעבערן דער

מנחה הדשה

אין ווין תק"ג

W J & N,

gedruckt bei Anton Schmid

k. k. privilegirten hebraischen Buchdrucker

1795.

400

100

43

5

548

678

548

130

דברים א

הספר החמישי הזה יכלול חמשה דברים (א) רבוי תוכחות שהוכיח משה את
 ישראל סמוך למיתתו / כדאיתא בספרי / ומי למד מייקב / שלא הוכיח
 את בניו אלא סמוך למיתתו / אמר ראובן בני אחי אומר לך : מפני מה לא הוכחתך כל
 כל השנים הללו ? כדי שלא תניחני ותלך ותדבק בעשו אחי : ומפני ד' דברים אינן
 מוכיחין את האדם / אלא סמוך למיתתו / שלא יהא מוכיחו וחזור ומוכיחו (ר"ל
 וע"י זה יקון בתוכחתו) / שלא יהא חבירו רואהו ומתבייש ממנו (וע"י זה
 יניחנו וידבק באנשים אחרים אשר לא יכלימוהו / ואשר ישכחו את מעשיו המקולקלים /
 וטוב שלא יוכיחו על פניו / ולא ירבה בדברים המקניטים את לב האדם / כדי
 שיאיר עמו וילמד ממעשיו) וכו' / וכן יהושע לא הוכיח את ישראל אלא סמוך
 למיתתו / וכן שמואל שבאמר הנני ענובי (שמואל א') וכן דוד את שלמה
 בנו / (ב) נשנו בו קצת המצות שנצטוו בהם כבר בהר סיני / ובערבות
 מואב / ועשרת הדברים ודיני שמיטת הכספים / ומועדי ה' / ומתנות
 כהונה / וקמיני הטומאה והטהרה בבעלי חיים ודומיהם / ונעובו קצתם /
 כי לא זכר מצות הקרבנות והטהרות / ולא מצות הנחלות ורוכז המשפטים שבין
 אדם לחבירו / ולא הוזכרו היובל ושמיטת הקרקע / וכן ממועדי ה' לא זכר את
 יום התרועה ויום העשור / וכן מדיני המתנות לא הזכיר כי אם מעשר שני ומעשר
 עני / ולא זכר מעשר ראשון והחלה / ועוד רבים כמותם : (ג) ועוד
 נתחדשו בו מצות ואזהרות שלא באו בספרים הקודמים כלל / או לא נזכרו כי אם
 ברמז ובספר הזה כתבארו באר היטב בכל דקדוקיהם ותנאיהם : והגרא שהאשר
 דחה משה שכלה הומון אשר נחרץ על ישראל להיות רועים במדבר / והוא עשה
 את כל אשר היה עליו לעשות / כי סבל טרחם ונשאת ארבעים שנה /
 והכה את סיחון מלך האמרי ועוג מלך הכנען / ועתה הגיע קצו למות /
 והבנים הללו אשר לא עמדו על הר סיני ולא ראו את כל מעשי ה' הגדול
 והטורח אשר עשה עם אבותיהם מיום צאתם מארץ מצרים / יכנסו לארץ
 ישראל עם יהושע / אשר שם המקום לקיים את כל המצות והחקים והתורות
 אשר נזה את אבותיהם / הואיל משה להזכיר לפניכם את כל הטובה אשר עשה
 ה' לישראל מיום עמדם על הר סיני / וכל מרים וענגם וכל מה שקרה להם
 עד היום הזה / וכן לחזור ולשנותם את כל המצות אשר נזה את אבותיהם על
 פי ה' / ממעמד הר סיני עד בואם אל קדש ברנע / כי שם נשתלחו
 המרגלים ונשבע ה' שלא יכנסו לארץ / כי אם ימותו במדבר / ונאזו ועד
 עתה שנת הארבעים לא נתחדשה להם מצוה מן המצות : ובקצתם הוסיף
 בהם באור בדקדוקיהם ופירושים / ובקצתם כפל בהם האזהרה כגון בע"י
 ואהבת הגר והיתום והאלמנה / ולעשות ככל אשר יורה הכהנים ודומיהם /
 וקצתם שמע מפני הגבורה בימים שעברו ולא אמרם לישראל עד עתה : וכאשר

ספר
נתיבות השלום

זהו

חבור כולל

חמשת חומשי תורה

עם

תרנום אשכנזי וכאור

מאת

החכם המפורסם מוהר"ר

משה מדעסוויא

כפי אשר נדפס בברלין התקמ"ג אין נוסף ואין נגרע

צווייטע אויפלאגע מיט ארטאגראפישען

פערבעסרונגען

בעואדנט פֿאן דען העררויסגעבערן דער

מנחה חדשה

אין ווין תק"ה

W. G. S.

gedruckt bei Anton Schmid

k. k. privilegirten hebräischen Buchdrucker

1795.

במדבר א

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: (ב) שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל

זכר

תקן סופרים

בית ד' שישין פנייה ויחחיל ממחלה שיטה ה'

(א) וידבר / קדמא בני"ת / א"תומ"ש : השנית / בכביע / א"תומ"ש : (ב) ראש / מלא אל"ף : למשפחתם / חסר ווא' / וכל אוריותא דכותיה חסר לרמא / מלא ווא' / וסימן וקודי בני גרסון למשפחות / כל נשא (ל' ל"ה) / וחסר עליהן לית כותיה מלא בתורה / ובמספר אחרות ויקא / כל אוריותא חסר / כר מן א' / וקודי בני גרסון למשפחות / וליית דמסר עליהון כולהון חסרים כר מן שמנה מלאים וסימן וקודי בני גרסון / בתראה דראובן / וקדמאה ובתראה דמנשה / וקדמאה דשמעון / ובתראה דבובין / וקדמאה דיששכר ודאשר / וכלם כתיבין מלא / ולטוס דיקא דכאן מסור' משמע דכלהו לבד מדבני גרסון ביושע קאי דאי באורייתא בתראה דראובן מי חיבא הו' בני ראובן ליכא למשפחתא אלא חד בוייהו בני ראובן בכר ישראל / ואם כן מאי בתראה איכא דשמע דאיכא קדמאה / אלא לאו שמע מינה בכביא קאי דאי באורייתא כולהון חסרים כר מדבני גרסון / וכולהו כושין דיקי דאפי לוקן כמי הכי דיקי ומסור' קדמאה כמי מסייעא להון כדאמרו לעיל / רמ"ה : אבהם / ב' לתור מלאים ווא' באורייתא / וסי' א"ש קריאי העדה נשיאי מטות אבות / (לקמן פסוק ט"ז) / ואת ס' אהרן תכתוב / וכו' / לראש בית אבותי כפי קדמ (י"ו ו"ה) / וכל שאר אורייתא אבתם חסר ווא' וכיבי : שמות / ו"ל כמ"ה / מלא ווא' כתיב ומסר' עליהון משעה מלאים ווא' / וסימן ויקרא האדם שמות / כפי בראשית (ב' כ') / ויקרא להן שמות / דוושב ויקח / כפי תולדות (כ"ו י"ח) / במספר שמות / דשאו את ראש / דתומס הפקודים / כאן / במספר שמות / דואת כל העדה הקבילו (לקמן פסוק ט"ח) / שמות / דויהובני ראובן בכר ישראל (פסוק כ') / שמות / דלכני שמעון (פסוק כ"ב) / שמות / דלכני ג' (פסוק כ"ד) / שמות / דלכני מנשה (פסוק ל"ד) / שמות / דלאלה חתלק הארץ / כפי פנחס (כ"ו כ"ג) / אכלל / דשאר אורייתא כל שמות דקרי שוין בני"ת / חסר ווא' / כמי / ודכותיה בלישנא נשמת / אשר קרא להן אביו / כפי תולדות (כ"ו י"ח) / ומסר' עליהון לית כותיה כשמת חסר / ודכותיה בלישנא ובשמת תפקדו / כפי נשא (ל' ל"ב) / ודכותיה ויקראו נשמת / דלאפי העטות

תרגום אשכנזי

א (א) אם ערשן טאגי דעש צווייטן מאנאטש / איס צווייטן יאהרי איהרש אוישצוגש / אויש מצרים : רעדטי דר עוויגי מיט משרה / אין דר וויסטי סיני / איס שטיפטשונצערטי : אונד שפראד : (ב) געהמט דיא סוממע דר גאנצן גמייני דר קינדר ישראלש / אויף / נאך איהרו גשר עכטרן אונד פאמיליען : מיט אנצייגי דר גאמן /

באור

א (א) במדבר סיני באהל מועד / בעבור שהפסיק כמות השמיעה והיכול / שאמר שהי' בזה סיני (כי על המצוה הזאת / הזכירם כיום מתן תורה בכרות ברית את / ישראל כאמר והשביעית תשמטנה וגטשתה / וגו' / ועינ"ש ככאור משפטים ופ' תשא) / קור ואמר שהי' הדבור הזה כבודכר סיני / באה"מ ככל הדברות אשר הזכיר מתקלפ / ס' ויקרא וכן יהיו כלם מכאן ואילך באה"מ / כי מעת שהוקם המשכן ויקרא אליו השם / מאהל מועד לא נדבר לו אלא משם / (הרמב"ן) וכן כתב הראב"ע / להודיע כי / לא עלה משה על הר סיני אחר היות הכבוד / באהל מועד / ע"כ / וכן נראה מלשון / הפסוק שהדבור הי' תמיד מאה"מ / שאמר / וכאן משה אל אה"מ וגו' / וישמע את הקול / וגו' וידבר אליו (להלן ז' פ"ט) : באחד / לחדש השני / לפי שעתה הולכנו להיות / נכונים למסעיהם לאי' שהרי בעשרים למדש / הוה נעלה העין וישעו למסעיהם ומדבר / סיני לכוזוה למנותם בא' למדש הזה / ושאל / ימנו כ"א מצבי עשרים ומעלה הראויים / לזאת בכאך המלחמה / ואח"כ זוכו לסדרם / על סדר הדגלים שהי' לכל שבט ושבט וקום / קבוע כמסעו ובחנותו : (ב) שאו / ת"א / ויב"ע קבילו וכן תורגם בל"א (אויף / נעהמן) : את ראש / ומסר הכללי / ומכאן שלא ייגנס אחד אחד לדעת מספר / הכללי לבד כ"א למשפחות לבית אבותם / ר"ל שכ"א יתיחס למשפחתו והמשפחות / לשבטן ועי"ז ידעו גם מספר הפרטי של כל / שבט ושבט / ויתפן שבעבור זה צוה השם / שיקחו אתם את נשיאי השבטים שהי' כל / נשיא

נשיא

I

II

III

IV